7/4037 275

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

09 MAYIS 2001

SAYI : B 14.0.BHİ 01-124
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ : 19.04.2001 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4037-9867/23426 sayılı yazınız.

Tokat Milletvekili M.Ergün DAĞCIOĞLU'nun," Pancar çiftçisinin bazı sorunlarına" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/4037) esas nolu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan TANRIKULU
Sanayi ve Ticaret Bakanı

EK : 2 sayfa önerge cevabı

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.

TOKAT MİLLETVEKİLİ SAYIN M.ERGÜN DAĞCIOĞLU'NUN YAZILI SORULARINA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

CEVAP 1: Turhal Şeker Fabrikasına bağlı üreticilerden 2000 yılında 1 009 156 ton pancar, kilogram başına 34 463,32 TL ortalama fiyattan satın alınmıştır. Bu pancarın bedeli 34 trilyon 778 milyar 862 milyon olarak tahakkuk etmiş ve bunun 4 trilyon 761 milyar 781 milyon lirası ayni, 7 trilyon 77 milyar 181 milyon lirası nakdi olmak üzere toplam 11 trilyon 838 milyar 962 milyon lirası ödenmiştir. Kalan miktar 22 trilyon 939 milyar 900 milyon liranın 9 trilyon 30 milyar lirası 03.05.2001 günü itibarıyla ödenmiştir.

CEVAP 2: Pancar bedel ödemeleri 30.04.2001 tarihinde başlamıştır. Üreticilerle yapılan sözleşmede pancar bedeli ödeme tarihi olarak 30 Nisan tarihi belirlenmiştir. Ödemeler de bu sözleşme çerçevesinde yapılmaktadır.

CEVAP 3: Üretim sözleşmesinde pancar bedellerinin şeker olarak ödenmesine dair bir hüküm yer almamaktadır. Sözleşme, bedel ödemelerinin ancak ayni ve nakdi avans ile kesin bedel ödemesi şeklinde yapılmasına olanak vermektedir. Bu nedenle bu yönde bir çalışma yapılmamaktadır.

Ancak, 2000 yılında pancar eken çiftçilerimizden talepte bulunanlara, bedeli tahakkuk edecek pancar bedellerinden kesilmek üzere toplam 58 438 ton şeker verilmiştir.

CEVAP 4: Pancar fiyatları her yıl Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmektedir. 2000 yılı pancar alım fiyatı, bir önceki yıla göre % 25 artırılarak 33 750 TL/kg olarak belirlenmiştir. Bu rakam, tazminatlarla birlikte 35 797 TL/kg'ı bulmaktadır.

Ayrıca üreticiye dağıtılan kotaya göre ödenen avans, sabit fiyatlarla değerlendirildiğinde 1999 ve 2000 yıllarında sırasıyla 12,1 ve 13,2 milyon TL/ton olmuştur. Böylece üreticiye yapılan avans ödemesinde bir önceki yıla göre % 9 düzeyinde reel artış sağlanmıştır.

CEVAP 5: Pancar fiyatları her yıl Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmektedir. Hükümetimiz, üreticinin emeğinin karşılığını tam olarak alması konusunda çok hassas ve titiz davranmaktadır. Bu nedenle Bakanlar Kurulu pancar alım fiyatlarını belirlerken; pancar üretim maliyet tahminleri, başlıca alternatif ürünlerin destekleme alım fiyatları, AB pancar alım fiyatları, Toptan Eşya Fiyat Endeksindeki artış gibi çok çeşitli kriterleri dikkate almaktadır. Bu kriterlerin netleşmesi belli bir süreç gerektirdiğinden pancar fiyatlarının sağlıklı olarak belirlenmesi daha erkene alınamamaktadır.

Tesellüm edilecek pancar miktarının netleşmesine bağlı olarak ve pancarın işlenip şeker elde edilmesi süreci Mart ayında tamamlandığından, bakiye bedel ödemeleri ancak bu tarihten sonra yapılabilmektedir. Şeker Şirketi pancarı alıp işledikten ve ürettiği şekeri pazarladıktan sonra elde ettiği parayı üreticisine pancar bedeli olarak ödemektedir. Pancarın bu özelliğinden dolayı teslimatında ödeme gibi bir uygulama mümkün değildir.

CEVAP 6: Şeker Şirketi, yakın geçmişteki aşırı pancar ekiminden kaynaklanan şeker fazlası sorununu son birkaç yıldır yoğun bir şekilde yaşamaktadır. Yapılmakta olan ihracat ta bu stokları eritmeye yetmemiştir ve halen Şirketin elinde 1,5 milyon ton şeker stoğu bulunmaktadır. Ayrıca dünya fiyatları çok düşük seyrettiğinden ihracatın Hazineye getirdiği yük daha da ağırlaşmaktadır. 1995 ve 1996 yıllarında ise pancar üretimindeki düşüklük nedeniyle ülkemizin şeker ihtiyacını karşılamak için büyük çapta ithalat yapmak zorunda

kalınmıştır. Anlaşılacağı üzere, üretimde kota bulunmaması durumunda istikrarlı üretim sürdürmek neredeyse olanaksız hale gelmekte ve pancar üretiminde büyük dalgalanmalar oluşmaktadır. Bu nedenle pancar üretiminin yurt içi şeker talebini karşılayacak düzeyde gerçekleştirilmesini teşvik etmek ve bu dengeyi korumak amacıyla Şeker Şirketi bünyesinde 1998 yılından itibaren pancar üretiminde kota uygulamasına başlanmıştır. Bu uygulama 4634 sayılı Yeni Şeker Yasası'nda şeker üretim kotasına dönüştürülmüştür. Kota sistemi, ekim alanlarının daraltılması değil, ülkemiz ve üretici çıkarlarını buluşturan bir sistem olup üretici gelirlerinde güvenlik ve devamlılığı da beraberinde getirmektedir. Kota uygulaması dolaylı olarak alternatif ürünlerin dengeli üretimine de katkıda bulunmaktadır.

Ayrıca kota düzeyi her yıl aynı kalmayıp, şeker piyasasının yıllık % 2,5 - 3 oranındaki büyümesiyle aynı oranda artırılacak, böylece uzun vadede üretici ve işleyici açısından belirgin büyüme sağlanacaktır.

CEVAP 7: 1956 yürürlük tarihli eski Şeker Kanunu'nun birçok maddesinin sonradan çıkarılan mevzuatla kısmen veya tamamen işlerliğini yitirmesi sonucu piyasanın ihtiyaçlarına cevap veremediği görüldüğünden yeni bir şeker yasası çıkarılması zorunlu hale gelmiştir. Bu amaçla 1996 yılından beri yapılan yoğun çalışmalar sonucunda yeni Şeker Yasası hazırlanmıştır. Daha önce pancar üretiminde uygulanan üretim kotası, yeni Şeker Yasasında şeker üretim kotasına dönüştürülmüştür. Kota uygulaması pancar üretimininde bir engel olmayıp aksine onu güvence altına almaktadır. Son yıllarda şekerin sanayi alternatifi olan nişasta bazlı glikoz, izoglikoz gibi tatlandırıcı üretim kapasitesinde patlama yaşanmaktadır. Bu tür tatlandırıcı üretimine bir sınırlama getirilmediği taktirde yakın gelecekte şeker için ciddi bir tehdit oluşturması, hammaddesi büyük ölçüde ithal mısır olduğundan döviz kaybına yol açması ve ülke tarımını geriletmesi kaçınılmaz olacaktı. Yeni Şeker Yasası bu tatlandırıcıların üretimine de kota getirdiğinden şeker ile nişasta bazlı tatlandırıcıların üretiminde makul bir denge tesis etmeyi amaçlamaktadır.

CEVAP 8: Kotalı üretim, planlamanın bir parçasıdır. Planlama olmadan bir faaliyetin isabetli, dengeli ve verimli şekilde yürütülmesi ne denli zor ise kota olmadan pancar veya şeker üretilmesi de aynı olumsuzlukları taşımaktadır. Kota sistemi dünyanın en gelişmiş ekonomilerinde yıllardır uygulanmakta ve büyük yararları görülmektedir. Bu sistem esasında pancar ve dolayısıyla şeker üretimini güvence altına aldığından üretici gelirlerinde güvenlik ve devamlılığı da sağlamaktadır. Üretici birim alandan daha fazla ürün elde etmek amacıyla pancar verim ve kalitesini yükseltmek için modern tarım tekniklerini uygulamaya daha da özen göstereceğinden topraklarımız gerek agronomik gerek istihdam bakımından daha verimli kullanılmış olacaktır. Kota sistemi dolaylı olarak alternatif ürünlerin pancar ile dengede tutulmasına da katkıda bulunmaktadır. Nişasta bazlı tatlandırıcı üretimine kota getirilmesi milli çıkarlarımızın korunması açısından çok önemli bir atılımdır.